

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

А.Д.Діброва

Протокол № 5 від “02” червня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № 10 від “17” червня 2020 р.

Завідувач кафедри

Н.М. Давиденко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ**спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**освітня програма **«Фінанси, банківська справа та страхування»**Факультет (ННІ) **Економічний****Розробники:** к.е.н., доц. **Лемішко О.О.;**к.е.н., старший викладач **Тітенко З.М.**

1. Опис навчальної дисципліни ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітнього ступеня		
Освітньо-кваліфікаційний ступінь	_____ бакалавр _____ (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Напрямок підготовки	«Фінанси і кредит» (шифр і назва)	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (шифр і назва)	
Спеціалізація	Фінанси, банківська справа та страхування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	_____ 150 _____	
Кількість кредитів ECTS	_____ 5 _____	
Кількість змістових модулів	_____ 3 _____	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ курсова робота _____ (назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	_____ 3 _____	_____ 3 _____
Семестр	_____ 6 _____	_____ 6 _____
Лекційні заняття	_____ 30 _____ год.	_____ 10 _____ год.
Практичні, семінарські заняття	_____ 30 _____ год.	_____ 10 _____ год.
Лабораторні заняття	_____ - _____ год.	_____ - _____ год.
Самостійна робота	_____ 90 _____ год.	_____ 130 _____ год.
Індивідуальні завдання	_____ - _____ год.	_____ - _____ год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: –	_____ 4 _____ год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: набуття та закріплення практичних навичок щодо формування та використання фінансових ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства, вміти вправно орієнтуватися та приймати відповідні управлінські рішення щодо фінансування суб'єктів підприємницької діяльності в рамках, визначених в Україні нормами фінансового законодавства.

Завдання полягають у:

- з'ясуванні сутності фінансових ресурсів підприємств, методів та джерел їх формування, організації фінансової діяльності підприємств;
- набутті навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку і його розподілу, визначенні впливу оподаткування на формування прибутку, визначенні потреби в оборотних коштах, джерел фінансування відтворення основних виробничих засобів;
- оволодінні методами оцінки фінансового стану, фінансового планування, санації підприємств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність, функції і складові фінансів підприємств;
- принципи формування та реалізації фінансових відносин суб'єкта господарювання;
- норми і правила здійснення розрахункових операцій;
- організації фінансової роботи на підприємстві;
- технологію проведення фінансових розрахунків та визначення фінансових результатів;
- джерела фінансового забезпечення функціонування оборотних засобів та оновлення основних засобів;
- алгоритм оцінки фінансового стану, розрахунків при фінансово-інвестиційній діяльності, фінансового планування та прогнозування;
- аналізувати забезпечення підприємства фінансовими ресурсами;
- основи оподаткування підприємницької діяльності;
- методи фінансової санації підприємства та виведення його з фінансової кризи.

вміти:

- оформляти розрахунково-платіжні документи;
- здійснювати розрахунки з фінансової та інвестиційної діяльності;
- визначати фінансові результати господарювання;
- визначати розміри прямих і непрямих податків;
- аналізувати та прогнозувати показники фінансового стану;
- визначати кредитоспроможність;
- планувати виручку, прибутки та витрати;
- нараховувати амортизацію;
- обґрунтовувати та оптимізувати джерела фінансових ресурсів;
- планувати заходи з фінансового оздоровлення підприємства.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): Здатність бути професіоналом, комунікабельним, вміти витримувати великі навантаження, ставити цілі, формулювати завдання, мотивувати працюючих у вашій команді. Виробити навички застосування своїх знань у практичних ситуаціях. Здатність до чіткого розуміння, аналізу і прорахування ситуації, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до швидкої адаптації до новітніх змін, до прийняття інновативних рішень.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі «Фінанси» (спеціальність – «Фінанси підприємств») в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ фінансів підприємств, узагальнення засад і закономірностей функціонування та розвитку фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
2. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансової діяльності суб'єктів господарювання
3. Здатність визначати вартість і структуру фінансових джерел для визначення середньозваженої вартості капіталу підприємства.
4. Здатність використовувати базові знання і практичні навички щодо оцінки фінансового стану підприємства.

Результати вивчення дисципліни - вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної та інших наук для діагностики стану фінансової діяльності суб'єктів господарювання; здатність аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію для вибору оптимального рішення щодо ефективної фінансової діяльності суб'єктів господарювання; здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення щодо вибору оптимального варіанту фінансового розвитку суб'єктів господарювання з обґрунтуванням раціональних джерел фінансування розвитку підприємства та брати відповідальність за відповідне рішення.

3.Програма та структура навчальної дисципліни для

- повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	У тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Грошові розрахунки і грошові надходження підприємств														
Тема 1. Основи фінансів підприємств	1	11	2	2			7	13	2					11
Тема 2. Грошовий оборот та сфери застосування готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві	2	12	2	2			8	11		1				10
Тема 3. Зміна вартості платежів в часовому інтервалі	3	11	2	2			7	12		2				10
Тема 4. Грошові потоки, доходи і витрати підприємств	4-5	14	2	4			8	12	1					11
Разом за змістовим модулем 1		48	8	10			30	48	3	3				42
Змістовий модуль 2. Формування фінансових результатів господарювання та організація оборотних засобів на підприємстві														
Тема 5.Формування і розподіл прибутку на підприємстві	5-6	14	3	3			8	13	2					11
Тема 6.Оподаткування підприємств	7	11	2	2			7	11						11
Тема 7.Фінансові аспекти формування та руху оборотних активів	8-9	14	3	3			8	14	1	2				11
Тема 8. Кредитування господарської діяльності агропромислових підприємств	9-10	11	2	2			7	12		1				11

Разом за змістовим модулем 2		50	10	10			30	50	3	3			44
Змістовий модуль 3. Фінансування основних засобів, фінансовий стан, фінансове планування та фінансова санація підприємств													
Тема 9. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	11-12	14	3	3			8	14	1	2			11
Тема 10. Фінансове планування на підприємстві	12-13	14	3	3			8	13		2			11
Тема 11. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	13	12	3	2			7	13	2				11
Тема 12. Фінансова санація та банкрутство підприємств	14	12	3	2			7	12	1				11
Разом за змістовим модулем 3		52	12	10			30	52	4	4			44
Усього годин	15	150	30	30			90	150	10	10			130
Курсова робота з фінансів підприємств			-	-	-		-						
Усього годин	15	150	30	30			120	150	10	10			130

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Основи фінансів підприємств	2
2	Грошовий оборот та сфери застосування готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві	2
3	Зміна вартості платежів в часовому інтервалі	2
4	Грошові потоки, доходи і витрати підприємств	4
5	Формування і розподіл прибутку на підприємстві	3
6	Оподаткування підприємств	2
7	Оборотні засоби та їх організація в аграрному підприємстві	3
8	Кредитування господарської діяльності агропромислових	2

	підприємств	
9	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	3
10	Фінансове планування в аграрних підприємствах	2
11	Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	3
12	Фінансова санація та банкрутство підприємств	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Грошові розрахунки і грошові надходження підприємств

Практичне заняття 1.

Основи фінансів підприємств

Контрольні питання

1. Сутність фінансів підприємств, їх ознаки та функції.
2. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин підприємства; грошові відносини підприємств з різними ланками фінансової системи.
3. Специфіка галузі сільського господарства та її вплив на організацію фінансів підприємств.
4. Принципи організації фінансів підприємств.
5. Розрахунок коефіцієнтів самофінансування.
6. Сутність фінансових ресурсів та класифікація джерел їх утворення.
7. Участь фінансів у стадіях кругообігу капіталу.
8. Сутність та методи фінансової діяльності.
9. Зміст та завдання управління фінансами підприємства.
10. Сутність фінансового механізму та його складових.

Практичне заняття 2.

Грошовий оборот та сфери застосування готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві

Контрольні питання

1. Принципи здійснення безготівкових розрахунків.
2. Порядок проведення касових операцій.
3. Розрахунки платіжними дорученнями і платіжним вимогами-дорученнями.
4. Розрахунки акредитивами.
5. Вексельна форма розрахунків.
6. Розрахунки чеками.
7. Факторингові та клірингові розрахунки
8. Порядок відкриття рахунків в банку.
9. Електронні форми розрахунків.
10. Особливості розрахунків плановими платежами

Практичне заняття 3.

Зміна вартості платежів в часовому інтервалі

Контрольні питання

1. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей з часом.
2. Теперішня і майбутня вартість грошей.
3. Що таке процентна ставка? Які є процентні ставки
4. Нарахування простих і складних відсотків.
5. Взаємозв'язок між звичайною та обліковою процентними ставками.
6. Фінансова рента та механізм її обчислення
7. Фінансові таблиці.

Практичне заняття 4.

Грошові потоки, доходи і витрати підприємств

Контрольні питання

1. Що таке грошові надходження підприємства?
2. Класифікація грошових потоків підприємства.
3. Внутрішні та зовнішні джерела грошових надходжень.
4. Які фактори впливають на виручку від реалізації продукції ?
5. Формування ціни на продукцію.
6. Планування виручки на підприємстві.
7. Розподіл виручки на підприємстві.
8. Грошові потоки від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Формування фінансових результатів господарювання та організація оборотних засобів на підприємстві

Практичне заняття 5.

ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ

Контрольні питання

1. Економічна сутність прибутку підприємства.
2. Аналіз факторів, що впливають на величину прибутку.
3. Види прибутку підприємства.
4. Розрахунок фінансових результатів від різних видів діяльності
5. Розподіл прибутку на підприємстві.
6. Використання чистого прибутку підприємством.
7. Розподіл прибутку в міжгосподарських підприємствах.
8. Показники ефективності господарської діяльності
9. Шляхи збільшення прибутковості підприємства.

Практичне заняття 6.

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Контрольні питання

1. Система оподаткування підприємств в Україні
2. Оподаткування прибутку підприємств: сутність і ставки.
3. Розрахунок оподаткованого прибутку.
4. Характеристика ЄП 4 групи (Четверта група платників єдиного податку: умови, що необхідні для отримання статусу платника єдиного податку сільгосппідприємствами, особливості застосування)
5. Сутність податку на додану вартість.
6. Механізм сплати ПДВ.
7. Вплив ПДВ на фінансовий стан підприємства.

Практичне заняття 7.

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РУХУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Контрольні питання

1. Сутність і склад оборотних засобів.
2. Особливості кругообороту оборотних засобів в сільському господарстві
3. Класифікація оборотних засобів.
4. Джерела формування оборотних засобів.
5. Визначення потреби в оборотних засобах.
6. Нормування оборотних засобів.
7. Розрахунок нормативу оборотних засобів по сировині і матеріалах.
8. Розрахунок нормативу оборотних засобів по незавершеному виробництву в рослинництві.
9. Розрахунок нормативу оборотних засобів по незавершеному виробництву ремонтної майстерні.
10. Розрахунок нормативу оборотних засобів по розрахунках із покупцями.
11. Розрахунок нормативу оборотних засобів по запасах готової продукції.
12. Розрахунок нормативу оборотних засобів по витратах майбутніх періодів.
13. Показники ефективності використання оборотних засобів.

Практичне заняття 8.

КРЕДИТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Контрольні питання

1. Необхідність та сутність кредитування підприємств.
2. Розрахунок потреби в короткостроковому кредиті.
3. Різновиди короткострокових кредитів.
4. Структура кредитного договору.
5. Методика оцінки кредитоспроможності підприємства.
6. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.
7. Механізм пільгового кредитування аграрних підприємств.
8. Комерційне кредитування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Фінансування основних засобів, фінансовий стан, фінансове планування та фінансова санація підприємств

Практичне заняття 9.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Контрольні питання

1. Сутність основних засобів та їх відтворення.
2. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
3. Знос і амортизація основних засобів.
4. Норми амортизації.
5. Методи нарахування амортизаційних відрахувань.
6. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.

Практичне заняття 10.

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Контрольні питання

1. Роль фінансового планування на підприємстві в умовах ринку.
2. Фінансова стратегія підприємства.
3. Сутність фінансового прогнозування.
4. Мета і завдання фінансового планування.

5. Методи фінансового планування.
6. Зміст фінансового плану та порядок його складування.
7. Значення оперативного фінансового планування.
8. Платіжний календар та порядок його складання.

Практичне заняття 11.

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Контрольні питання

1. Що таке фінансовий стан підприємства
2. Необхідність здійснення оцінки фінансового стану підприємства.
3. Мета і основні завдання аналізу фінансового стану.
4. Методи оцінки фінансового стану
5. Показники майнового стану підприємства.
6. Показники ліквідності та платоспроможності підприємства.
7. Показники фінансової стійкості підприємства.
8. Показники ділової активності підприємства.
9. Показники рентабельності або прибутковості підприємства
10. Показники оцінки акціонерного капіталу.
11. Загальна оцінка фінансового стану.

Практичне заняття 12.

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

Контрольні питання

1. Економічна сутність фінансової санації підприємства.
2. Фактори, що спричиняють фінансову кризу на підприємстві.
3. Класична модель фінансової санації.
4. План санації.
5. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення.
6. Фінансові джерела санації підприємств.
7. Санаційний аудит та методика його проведення.

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Яке з нижченаведених тверджень щодо сутності поняття "фінанси підприємств" не є вірним:
 - а) фінанси підприємств охоплюють грошові відносини, пов'язані з формуванням та використанням різноманітних грошових ресурсів;
 - б) за допомогою фінансів підприємств мобілізуються і створюються фінансові ресурси для їх подальшого перерозподілу;
 - в) за допомогою фінансів підприємств мобілізуються і створюються фінансові ресурси для обслуговування руху вартості ВВП на всіх стадіях відтворювального процесу;
 - г) за допомогою фінансів підприємств обслуговується процес виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг).
2. До факторів, які негативно впливають на функціонування фінансів належить:
 - а) самофінансування підприємницьких структур;
 - б) ринкове ціноутворення і конкуренція;
 - в) активне державне втручання в діяльність підприємств;
 - г) наявність нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання.

3. Об'єктом фінансів підприємств є:
- а) підприємства та банківські установи;
 - б) підприємства, банківські установи та страхові компанії;
 - в) підприємства та грошові відносини між ними;
 - г) економічні відносини, пов'язані з рухом коштів, формування та використанням грошових фондів.
4. До суб'єктів фінансів підприємств не належать:
- а) позабюджетні фонди;
 - б) страхові компанії;
 - в) аудиторські організації;
 - г) фізичні особи.
5. До ключових функцій фінансів підприємств більшість вчених відносять:
- а) аналітичну та управлінську функцію;
 - б) управлінську та стимулюючу функцію;
 - в) стимулюючу та контрольну функцію;
 - г) контрольну та розподільчу функцію.
6. До сфери функціонування фінансових відносин підприємств не відносять відносини:
- а) між підприємством та банками;
 - б) між підприємством та його працівниками;
 - в) між працівниками на підприємстві;
 - г) між підприємством та його засновниками.
7. Фінансових ресурси підприємства – це:
- а) грошові фонди;
 - б) грошові фонди та грошові кошти, які використовуються в нефондовій формі;
 - в) грошові кошти, які використовуються в нефондовій формі;
 - г) природні ресурси підприємства.
8. До власних джерел формування фінансових ресурсів підприємства не відносять:
- а) прибуток;
 - б) благодійні внески;
 - в) заробітну плату;
 - г) амортизацію.
9. Яке з нижченаведених тверджень не є вірним:
- а) фінансові ресурси завжди мають певне цільове призначення;
 - б) фінансові ресурси завжди мають певне джерело створення;
 - в) фінансові ресурси і у статичному плані, і під час руху завжди виражають відношення власності;
 - г) фінансові ресурси виражають відношення власності лише під час їх руху.
10. Згідно з класифікацією за напрямками використання до фінансових ресурсів не відносять:
- а) витрати на розвиток підприємства;
 - б) амортизаційні відрахування;
 - в) витрати на обслуговування залучених фінансових ресурсів;
 - г) надання благодійної допомоги.

11. Фінансові ресурси використовують у:
- фонді споживання та фонді нагромадження;
 - фонді споживання;
 - фонді відшкодування та фондів споживання;
 - фонді відшкодування, споживання та нагромадження.
12. Складовими фінансового механізму є:
- фінансове забезпечення, фінансове регулювання та система фінансових індикаторів та інструментів;
 - фінансове забезпечення та фінансове регулювання;
 - система фінансових індикаторів та інструментів;
 - різноманітні фінансові інструменти.
13. До складових фінансового забезпечення не відносять:
- самофінансування;
 - позички;
 - кредитування;
 - акціонерний капітал.
14. До складових фінансового регулювання не відносять:
- податки;
 - внески;
 - безповоротне фінансування;
 - субсидії.
15. Фінансове забезпечення полягає у:
- виділенні певної суми фінансових ресурсів на розв'язання окремих завдань фінансової політики суб'єкта господарювання;
 - встановленні єдиного рівня оподаткування і фінансування;
 - у зміні кількісних та якісних показників через механізм надання або вилучення фінансових ресурсів;
 - у застосуванні фінансових категорій, показників та коефіцієнтів для визначення рівня кредитування.
16. До фінансових індикаторів включають:
- фінансові інструменти, показники та коефіцієнти;
 - фінансові категорії, показники та коефіцієнти;
 - фінансові показники, категорії та інструменти;
 - фінансові коефіцієнти, категорії та інструменти.
17. До стратегічних цілей підприємства не належить:
- максимізація прибутку підприємства;
 - оптимізація структури капіталу;
 - досягнення прозорості фінансово-економічного стану підприємства;
 - використання неринкових засобів залучення додаткових фінансових ресурсів.
18. Забезпечення відповідності обсягів продажу та витрат вимогам ринку здійснюється за допомогою дотримання:
- принципу плановості;
 - принципу фінансового співвідношення термінів;
 - принципу гнучкості;
 - принципу раціональності;

19. Забезпечення зменшення будь-яких інвестицій та інших витрат досягається за умови дотримання:
- а) принципу плановості;
 - б) принципу фінансової стійкості;
 - в) принципу мінімізації фінансових витрат;
 - г) принципу маневреності.
20. Фінансова незалежність підприємства від інших джерел фінансування досягається за умови дотримання:
- а) принципу плановості;
 - б) принципу гнучкості;
 - в) принципу фінансової стійкості;
 - г) принципу раціональності.
21. Врахування змін в діючому законодавстві забезпечується дотриманням:
- а) принципу маневреності;
 - б) принципу взаємозалежності фінансових показників;
 - в) принципу раціональності;
 - г) принципу фінансового співвідношення термінів.
22. До основних функцій фінансового менеджменту як управлінської системи належить:
- а) управління активами;
 - б) управління фінансовими ризиками;
 - в) антикризове управління при загрозі банкрутства;
 - г) контроль управлінських рішень.
23. До основних функцій фінансового менеджменту як спеціальної області управління підприємством належить:
- а) управління грошовими потоками;
 - б) аналіз фінансової діяльності;
 - в) планування фінансової діяльності;
 - г) стимулювання ефективності діяльності підприємства.
24. До задач фінансового менеджменту не належить:
- а) забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів;
 - б) забезпечення зменшення ліквідності підприємства;
 - в) максимізація прибутку;
 - г) мінімізація рівня фінансового ризику.
25. До концепцій фінансового менеджменту не належить:
- а) сталість вартості грошових ресурсів у часі;
 - б) рух грошових потоків;
 - в) ефективний ринок;
 - г) агентські відносини.

ЗРАЗОК
ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Форма № Н-5.04

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Факультет
Освітньо-кваліфікаційний
рівень
Напрямок підготовки
(спеціальність)
Форма навчання
Семестр, курс
Навчальна дисципліна

Економічний
Бакалавр

Фінанси і кредит

Денна
6 семестр, 3 курс
Фінанси підприємств

Затверджено на засіданні
кафедри

ФІНАНСІВ
(назва кафедри)
протокол № 10 від «17» червня 2020 р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Давиденко Н.М.
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис)

Лемішко О.О.
(прізвище та ініціали)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Як визначається валовий прибуток підприємства ?
2. Як розраховується показник капіталовіддачі ?
3. Задача: Підприємство виготовляє і продає за рік 4000 од. продукції (50 грн. за одиницю). Витрати на її виготовлення і продаж становлять 180 тис. 14грн., в тому числі змінні витрати – 120 тис. грн.

Розрахувати:

1. валову маржу;
2. критичну програму виробництва (T_6);
3. коефіцієнт безпеки виробництва (запасу фінансової міцності).

Зробити відповідні висновки.

1. Частина балансового прибутку підприємства, що залишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів, відрахувань і інших обов'язкових платежів до бюджету називається ...

(продовжити речення)

2. Виберіть функції, що властиві фінансам:

1	формування доходу
2	фіскальна,
3	контрольна;
4	Емісійна
5	використання доходу

3. Для оборотних активів як частини авансованого капіталу підприємств характерні такі відмінні ознаки :

1	вони мають бути заздалегідь вкладені, тобто авансовані до отримання виручки від реалізації продукції;
---	---

2	не втрачаються і не споживаються, але постійно повинні поновлюватися в господарському обігу
3	Повинні бути самоокупними;
4	економічна та юридична самостійність

4. До залучених джерел фінансових ресурсів підприємства належить:

1	кредиторська заборгованість;
2	кошти резервного фонду
3	страхові відшкодування;
4	страхові внески;
5	субсидії;
6	виручка від реалізації продукції;
7	нерозподілений прибуток

5. При здійсненні розрахункових операцій підприємство обирає форму розрахунків:

1	самостійно;
2	за згодою відомчих органів;
3	за домовленістю з партнером;
4	за згодою банку.

6. До оборотних активів відносять:

1	Відстрочені податкові активи;
2	Розрахунки з бюджетом;
3	Цільове фінансування;
4	Поточні біологічні активи;
5	Витрати майбутніх періодів.

7. Платіжна вимога-доручення заповнюється:

1	тільки постачальником;
2	постачальником та покупцем, у випадку згоди останнього оплатити за нею;
3	банком постачальника;
4	банком покупця.

8. На зміну вартості грошей з часом впливають:

1	умови господарювання;
2	форма власності;
3	ризик;
4	надійність партнерів по співпраці;
5	інфляція;
6	схильність до ліквідності.

9. Вартість майбутніх надходжень чи доходів з поправкою на дисконтну ставку називається:

(у бланку вкажіть вірну відповідь одним словом)

10. За якою формулою визначається річна норма амортизації за методом зменшення залишкової вартості

(у бланку вкажіть формулу розрахунку)

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни передбачено застосування активних методів навчання – проблемних лекцій та ділових ігор, обговорення-дискусії, робота в малих групах, усна доповідь; письмові завдання при проведенні контрольних робіт; складання міні-лекцій; аналіз проблемних ситуацій. При викладанні дисципліни "Фінанси підприємств" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних освітніх технологій, активних та інтерактивних методів навчання; ефективність навчального процесу виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення; виробленні здібності до колективних рішень; виробленні здібності до соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів; розвитку здібності до компромісів. Види навчальних технологій, які використовуються для активізації процесу навчання наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції, спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекції студентам даються питання для розмірковування, які відіграють активізуючу роль, примушуючи студентів активізуватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.	Проблемні лекції за темами 1, 10-12
<u>Проведення ділової гри</u>	Практичне заняття за темою 4, 6-8

9.Форми контролю

Проведення поточно-модульного контролю. Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний) модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи та проміжного контролю згідно з графіком навчального процесу. Оцінювання і перевірка знань студента проводиться в таких формах:

1. Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять.
2. Оцінювання виконання завдань для самостійної роботи.
3. Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання).
4. Проведення поточного модульного контролю (практичного та лекційного).
5. Проведення іспиту.

Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять має на меті перевірку рівня володіння теоретичними знаннями з теми практичного заняття та можливість застосовувати їх при вирішенні практичного завдання. Оцінювання проводиться за 100-бальною системою за такими критеріями:

- 1) ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, який розглядається на заняттях, його розуміння;
- 2) ступінь вміння засвоювати компетенції, набуті на практичних заняттях;
- 3) рівень вивчення основної, додаткової рекомендованої літератури, а також сучасної літератури з проблематики певних тем навчальної дисципліни;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при вирішенні питань податкового характеру, вміння обґрунтовувати прийняті рішення при виробленні рекомендацій щодо напрямів подальшої реалізації податкової політики, виконанні розрахункових завдань щодо обчислення сум податків, винесених на розгляд аудиторії;

5) логіка, стиль і структура відповідей на питання в письмовій роботі студента і при усних відповідях в аудиторії;

6) вміння студента обґрунтовувати свою позицію з точки зору діючого податкового законодавства, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Оцінка знань здійснюється з урахуванням таких умов:

100 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді всім шести зазначеним критеріям;

90 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді всім шести зазначеним критеріям, але з незначними відхиленнями;

80 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді тільки п'яти зазначеним критеріям;

75 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді тільки п'яти зазначеним критеріям, але з незначними відхиленнями;

70 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді чотирьом зазначеним критеріям;

65 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді чотирьом зазначеним критеріям, але з незначними відхиленнями;

60 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді трьом зазначеним критеріям;

50 балів – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді трьом зазначеним критеріям, але з незначними відхиленнями;

40 бали – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді трьом зазначеним критеріям з відхиленнями;

30 бали – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді двом зазначеним критеріям;

20 бали – відповідність виконаного завдання студента або його усної відповіді тільки одному зазначеному критерію;

10 бал – відповідь виконаного завдання студента або його усної відповіді не отримана відповідно до умов зазначених критеріїв.

Оцінювання виконання завдань для самостійної роботи виконується за такими критеріями:

1) якість виконання завдань самостійної роботи;

2) ступінь самостійності виконаного завдання;

3) повнота вирішення завдання самостійної роботи з урахуванням поточних або проектних змін податкового законодавства;

4) наявність висновків за результатами проведеного дослідження;

5) якість оформлення результатів дослідження.

Оцінювання знань студента за результатами виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 100-бальною шкалою.

Написання есе, тез доповідей на науковій конференції (семінари) є додатковою частиною самостійної роботи студента над навчальною дисципліною, мета якого – поглиблення теоретичних знань, набутих студентами у процесі вивчення дисципліни, вміння застосовувати індивідуальні, творчі та професійні компетенції, набуті в процесі навчання. Таке завдання спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-правову базу з питань оподаткування, спеціальні наукові видання, у яких розглядаються питання побудови та реформування податкової системи. Оцінювання есе та тез доповідей проводиться виходячи з таких критеріїв: самостійне виконання; логічність та деталізація плану дослідження; визначення невирішених науково-практичних проблем; повнота розкриття

теми; наявність ілюстрацій; відображення практичного досвіду; наявність конкретних пропозицій, наукова новизна; якість оформлення.

Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання) відбувається за кожною темою (іноді теми можуть об'єднуватись). Це дає можливість постійно оцінювати рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Лекційний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами. Структура білетів включає у себе: теоретичне питання та ситуаційні завдання. Для підведення підсумків роботи студентів із змістовного модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна результати складання		за
	екзаменів	Заліків	
90-100	Відмінно	Зараховано	
74-89	Добре		
60-73	Задовільно		
0-59	Незадовільно	Не зараховано	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. О.О. Лемішко, З.М. Тітенко. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» із спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – К.: «ЦП «КОМПРИТ». – 2019. - 51 с.

2. О.О. Лемішко, З.М. Тітенко. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів денної форми навчання освітнього ступеня «Бакалавр» із спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – К.: «ЦП «КОМПРИТ». – 2019. - 51 с.– К.: «ЦП «КОМПРИТ». – 2019. - 127 с.

12. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Андрущенко В. Л. Податкова держава: монографія / В. Л. Андрущенко, Т. В. Тучак. – К.: Алерта, 2016. – 304 с.

2. Антонюк О.П. Економічний аналіз : навчальний посібник / О.П. Антонюк, Т.М. Ступницька, Н.М. Купріна. – [2-е вид., випр. і доп.]. – Львів: Магнолія-2006, 2012. – 326 с.

3. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко. – Харків: ХНАМГ, 2012. – 292 с.

4. Базилевич В. Д. Державні фінанси: навчальний посібник / В.Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – К: Атіка, 2012. – 368 с.

5. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник / М.М. Бердар. – [2-ге вид., перероб. і доп]. – К.: Видавець Паливода А.В., 2012. – 464 с.
6. Білик М.М. Фінансові системи розвитку регіонів України: монографія / М.М. Білик. – К.: КНЕУ, 2013. – 231 с.
7. Благун І.Г. Фінанси: навч. посіб. / І.Г. Благун, Р.С. Сорока, І.В. Єлейко. – Л.: Магнолія-2006, 2014. – 314 с.
8. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посібн. / А.Ф. Бурик. – К.: ЦУЛ, 2016. – 260 с.
9. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посібник / А. В. Бурковська, Т. І. Лункіна. – Київ: «Центр учбової літератури», 2014. – 208 с.
10. Васильчук І.П. Фінансова діяльність в таблицях і схемах: навчально – методичний посібник / І.П. Васильчук, Т.П. Якимчук, Н.Є. Крупська. – Львів: Магнолія – 2006, 2013. – 336 с.
11. Говорушко Т.А. Фінанси для фінансистів : підручник / за ред. Т.А. Говорушко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 612 с.
12. Гончаренко О.В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні: монографія / О.В. Гончаренко. – К.: Алерта, 2013. – 222 с.
13. Горбонос Ф. В. Економіка підприємств: підручник / Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик – К.: Знання, 2013. – 463 с.
14. Гриб С.В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник / С.В. Гриб, І.О. Болкунов. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – Львів: Магнолія-2006, 2013. – 330 с.
15. Гушко С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / С.В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А. Гушко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2011. – 174 с.
16. Данілов О.Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. / О.Д. Данілов, Т.В. Паєнтко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
17. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2012. – 864 с.
18. Звітність підприємства: підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко, Н. В. Прохар, Л. І. Лежненко. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 570 с.
19. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навчальний посібник / Р.С. Квасницька. – Львів: Магнолія. - 2013. – 631с.
20. Кондрашов О.М. Фінанси підприємств з основами економічних досліджень: навч. посіб. / О.М. Кондрашов, Н.І. Демчук, І.І. Туболец, В.М. Хопчан. – Донецьк: Юго – Восток, 2009. – 433 с.
21. Давиденко, Надія Миколаївна. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Каб. Мін. України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : ТОВ "Задруга", 2012. - 516 с.
22. Крисоватий А.І. Новітня парадигма преференційного оподаткування: монографія / А.І. Крисоватий, Г.В. Василевська. – К.: ЦУЛ, 2013. – 260 с.
23. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: навч. посібник / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2014. – 365 с.
24. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: ЦУЛ, 2013. – 504 с.
24. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: навчальний посібник / О.М. Ніколаєва, А.С. Маглаперідзе. – К.: ЦУЛ, 2013. – 354 с.
25. Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів : матеріали VII Міжн. наук.-практ. конфер., 22 грудня 2015 р. / НУДПСУ, НДЦ з проблем оподаткування ; ред. кол. П. В. Пашко, Л. Л. Тарангул та[ін.]. – К. : ВЦ НУДПСУ, 2015. – 472 с.
26. Співробітництво з Міжнародними фінансовими організаціями [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=43251

27. Управління фінансовою санацією підприємств у схемах і таблицях : навч. посіб / О.О.Терещенко, О.А.Островська, О.Б.Соколова. - К.: КНЕУ, 2014.- 217 с.
- 28.Шило В.П. Фінанси підприємств за модульною системою навчання / В.П.Шило, С.Б. Ільїна, В.В. Балабанова, І.І. Криштопа. – К.: Кондор, 2011. – 429 с.
- 29.Фінанси підприємств: підручник / [Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін.]; кер. кол.авт. і наук. ред. проф.А.М.Поддєрьогін. – Восьме вид., перероб. і доп.. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.
- 30.Фінансовий менеджмент. Практикум : навч. Посібник / Л. Д. Буряк, М. Д. Білик, О. М. Грицино та ін. ; за заг. ред. А. М. Поддєрьогіна. – К. : КНЕУ, 2015. – 335 с.
- 31.Фінансовий аналіз. Практикум : навч. посіб.» ([М. Д. Білик (кер. кол. авт.), О. В. Павловська, Н. М. Притуляк та ін.] ; за заг. та наук. ред. д.е.н., проф. М. Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2014. – 474 с.
- 32.Бедринєць М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. /М. Д. Бедринєць, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
33. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н.М. Любенко. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 262 с.

Законодавчі акти

- 1.Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18-22. – Ст. 144.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
3. Про Державний бюджет України на 2019 рік: Закон України від 23.11.2018 № 2629-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Про консолідовану фінансову звітність» затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628 – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0161-00>.
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України (Документ 2343-12, чинний, поточна редакція — Редакція від 04.04.2018, підстава 2320-19) [Електронний ресурс]: Закон України від 14.05.92 № 2343-XII. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/2343-XII>
- 6.Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов’язань: Закон України (Документ 543/96-ВР, чинний, поточна редакція — Тлумачення від 11.07.2013, підстава - v007p710-13) – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80>
- 7.Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс]: постанова Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04>.
- 8.Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління Національного банку України (Документ z0377-04, чинний, поточна редакція — Редакція від 31.01.2019, підстава - v0023500-19) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
- 9.Про затвердження Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Постанова Правління Національного банку України (Документ z0174-03, чинний, поточна редакція — Редакція від 12.09.2018, підстава - v0095500-18) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>
- 10.Про обіг векселів в Україні: Закон України (Документ 2374-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 19.07.2017, підстава - 1982-VIII) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>

11. Митний кодекс України : чинне законодавство із змін та доп. станом на 8 лютого 2016 р.:офіц. текст. – К. :Вид. дім "ПАЛІВОДА А. В.", 2016. – 372 с. – (Кодекси України).Митний кодекс України : практичні аспекти : навч.-метод. посіб. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 516 с.
12. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
13. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення процедури проведення фінансової реструктуризації. Закон України (Документ 112-ІХ, набуття чинності 25 вересня 2019 року) [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-20>

Допоміжна література

Наукові журнали України, періодичні видання (рекомендовані)

- 1.Фінанси України
- 2.Економіка України
- 3.Облік і фінанси
- 4.Економіка АПК
- 5.Світ фінансів
- 6.Аграрний тиждень.Україна
- 7.Агробізнес. Україна
- 8.Вісник. Офіційно про податки
- 9.Податки та бухгалтерський облік
10. Фінансові дослідження

12. Інформаційні ресурси

1. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
2. Податковий Кодекс України / Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI – Режим оступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/1>
3. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
4. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=2c90ad86-f47a-4c19-bf95-13345b83c279&tag=PravoviZasadiDiialnosti>
7. Інформаційно-аналітичний портал АПК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua>